

Viatge a l'Empordà

written by Josep M. Boixareu Vilaplana | 6 d'octubre de 2024

Fa uns dies vam fer una escapada amb un matrimoni amic a l'Alt Empordà interior. El centre d'operacions per conèixer aquesta part de Catalunya havia de ser el Santuari de la Mare de Déu de la Salut de Terrades. L'amic era el que ens duia en el seu cotxe. Tots dos matrimonis encara som de l'època en que els dos homes van al davant i les dones al darrere. No hi va haver manera de canviar fins que un dia ho vam haver de fer per força. Vam sortir de Llerona i, tot enfilant per l'AP-7, vam sortir per Figueres nord en direcció a Llers i, un cop a Terrades ens desviàrem cap a la carretera que duu al Santuari.

Allí vam coincidir amb la data que s'hi celebrava l'Aplec de Foment de la Sardana de Figueres. A l'hora d'arribar vam coincidir quan la majoria de la gent estava a la missa que se celebrava a la capella del Santuari. Altres s'estaven al pati del davant de l'hostatgeria dessorats uns para-sols que els resguardava de l'astre que en aquelles hores del migdia picava de valent. Nosaltres quatre havíem reservat taula en el menjador de volta catalana i arcades transversals obert per la banda sud que dona al pati. Dinàrem d'hora abans que aquell espai acollidor i lluminós s'emplenés amb el figuerencs de l'aplec. És des d'aquest espai, amb una gran vidriera tancant la part nord, el menjador on més endavant vaig començar a escriure aquestes ratlles, que inicialment van ser en forma de diari, enmig d'una tranquil·litat absoluta tan sols acompanyat per la remor de la Tramuntana, que sento però que no m'afecta físicament. Al fons veia uns plàtans amb les branques i fulles bandejades per aquest vent del nord que a l'Alt Empordà senyoreja arreu.

Quan els figuerencs van sortir de missa, nosaltres ja estàvem entaulats. La capella queda pocs metres dessorat el nostre nivell. A l'ombra del primer plataner s'hi va instal·lar la cobla i al nivell de la capella els fidels de l'Aplec hi

ballaven sardanes en petites rotllanes al llarg de l'ample camí, anomenat de la Verge, que partia del mateix davant de la capella. Era una delícia sentir i veure la cobla tot sabent que dessota hi estaven ballant aquesta nostra dansa, la sardana. Vaig sentir una mena de calfred quan vaig sentir la "Santa Espina": Som i serem gent catalana tant si es vol com si no es vol... Damunt la taula teníem uns bons plats de cuina catalana. Estàvem al nord de la Catalunya sud, terra endins. Quan sardanistes i cobla van plegar, molts havien reservat taula al nostre lluminós menjador que es va omplir de gom a gom. Per cloure la bona menja, una crema catalana amb un toc de modernitat. En acabar, ens vam instal·lar a la cambra de l'hostatgeria per fer una bona migdiada.

Teníem programades les rutes i pobles que pensàvem fer. Aquella tarda tocava Sant Llorenç de la Muga i Albanyà. Quan sortírem defora per agafar el cotxe la gent s'havia esvaït. Quedaven allò que se'n diu quatre gats; la pau i la tranquil·litat que cercàvem s'havia imposat a l'entorn del Santuari. Nosaltres, però, iniciàrem la ruta prevista fent la primera parada a Sant Llorenç de la Muga. La vall dessota Terrades la solca la Muga, un riu que enguany ens recorda, amb un filet d'aigua, la sequera que estem patint i que vam travessar manta vegada. El que més m'atrau d'aquests pobles de l'Alt Empordà són els seus carrerons flanquejats per cases de pedra, l'església que sol ser romànica o preromànica ben restaurada de les facècies que el temps i les guerres les han colpit, les muralles i el castell que sol estar en un lloc elevat del terreny. En el cas de Sant Llorenç de la Muga hi podem afegir un petit però encantador parc retolat com el d'en Pep. Al bell mig hi ha una antiga premsa, que tant podria haver estat per fer vi com oli, i una vella i bella sínia ben conservada que les seves pales de sota es mullen amb l'aigua del canalet que la feia rodar per pujar l'aigua a dalt i/o per altres menesters, com fer anar la seva veïna premsa.

Seguírem ruta cap a Albanyà que, d'anada, vam travessar per

arribar fins l'observatori astronòmic i el Parc de bungalows Bassegoda. A l'observatori, el millor de les contrades de Girona, donàrem la volta pels quatre costats de la cúpula perquè estava tancat. Tots els terrenys de l'entorn estaven preparats per poder-hi acampar. De tornada ens vam ficar de ple al poble d'Albanyà de cara a lloc segur, l'església. El primer que ens va sorprendre va ser la magnífica porta de fusta antiga guarnida amb ferros forjats que feien de frontisses perllongant-se cap al centre de la porta fent dibuixos recargolats i de diferents formes, dos tiradors d'argolla i, molt especialment, el passador de dimensions considerables i que l'amiga Montse -es diu igual que la meva dona- es va entretenir, no sense un cert esforç, a fer passar quedant la porta lliure per obrir. A dins hi havia un petit espai per estar-hi les quatre persones davant d'un gran vidre que impedia d'entrar més enllà. A les fosques només s'endevinava l'absis rectangular i dues finestres romàniques. A la dreta nostra hi havia un d'aquests dispositius elèctrics que ficant-hi una moneda en la corresponent ranura s'encenien els llums de dins i s'engegava una música sacra, com vam poder contemplar a Sant Llorenç, però aquí només va sonar la música, de llum res. Tan sols podíem veure l'interior les dècimes de segon que et permetia el flash del telèfon mòbil. Les fotos de l'interior, però, van quedar digitalitzades a les galeries dels mòbils en els que el flash va funcionar.

Enfront de l'església, que té un campanar d'espadanya i les campanes del qual sonen amb vigor, es troba la rectoria, on s'hi anuncia que hi ha bar, restaurant i botiga, però tot estava tancat. Al costat nord de la paret de l'església uns grans panells de ferro rovellat, on hi ha gravats, probablement amb làser, alguns dels articles més significatius de la Declaració Universal dels Drets Humans i dels Pobles, entre els quals el que fa referència al Dret a La Lliure Determinació econòmica, política i social dels Pobles. Estàvem en terra amiga, que ja consideràvem com a pròpia i és que ho és; aquell racó de Catalunya que se'n pot dir Alt Empordà

interior, Alt Empordà garrotxí o Garrotxa empordanesa.
De retorn a l'hostatgeria del Santuari, a l'habitació: poma
plàtan i llit. De rerefons, la Tramuntana.

(continuarà)